

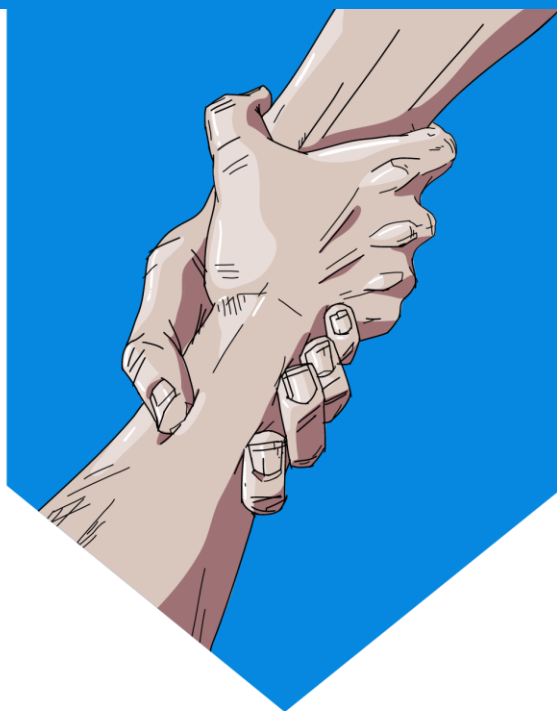
S I O P S
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 – 2020 pr 24. april 2020

Sak 2

LANDSMØTE 13. JUNI

Årsberetning 2019-2020

S I O P S
VETERANFORBUNDET

1.0 Organisasjon

1.1. Landsmøte 2019

Landsmøte 2019 ble arrangert i SIOPS' Info- og Ressurssenter i Kongens gate 9, Oslo 6. april.

1.2. Styret, komiteer og utvalg

Styret har i Landsmøteperioden 2019/20 hatt følgende sammensetning:

Leder:	Per Elvestuen
Nestleder:	Morten Berg
Styremedlemmer:	Knut Olav Wågsås, Ronny Kristoffersen, Ketil Blomlie, Veronica Nilsen, Stian Aleksander Øie, Angela Claire Bjørøy-Karlsen og Hallgeir Mikalsen
Varamedlemmer:	Knut Bjørnsen Teige, Nicholas Heimgard Dreyer, Helge Horslund, Teddy Kjendlie (død 12/2-20), Sten Rune Kristiansen, Bjørn Ivar Monrad og Linn Bjørnstad
POC-tillitsvalgt:	Arnstein Forodden

Kontrollkomité:

Leder:	Bjørn Pettersen
Medlemmer:	Knut Jørgen Foss og Anders Grindaker
Varamedlemmer:	Runar Karlsen, Per Otto Olsen og Ola Spakmo

Valgkomité:

Leder:	Petter Kjendlie
Medlemmer:	Johnny Warholm og Arnstein Forodden
Varamedlemmer:	Jan-Edgar Nilsen, Roger Bjørøy-Karlsen og Jøran Dahl

Styreverv og øvrige tillitsverv i organisasjonen baserer seg kun på frivillig innsats. Ingen tillitsvalgte mottar honorar. Styret har i landsmøteperioden hatt fem styremøter.

1.3. Administrasjonen

Administrasjonen har bestått av fire fulltidsansatte, med unntak av når rådgiver Gisle Bruknapp var i 50-70 % redusert stilling i perioden etter landsmøtet 2019 og frem til 1. juli. Bruknapp sa opp sin stilling og sluttet 15/4-20 for å begynne i ny jobb i Legeforeningen, etter over syv år i SIOPS. Styret takker Bruknapp for hans meget gode innsats og engasjement i perioden, og ønsker han lykke til videre.

Innkjøring av ny administrasjon tok en del tid i 2019, siden forrige generalsekretær og en rådgiver sluttet i 2018 før nye medarbeidere kom på plass. Det ble vektlagt samarbeids- og strategisamling for den nye administrasjonen, og rutinebeskrivelser og dokumentasjon har også vært prioritert.

1.4. Lokaler: Kongens gate 9

Vi har nå over ett års driftserfaring med de nye lokalene, og de er hensiktsmessige og fungerer til våre formål. Det er ingen store vedlikeholds- eller investeringsbehov i lokalet i nær fremtid.

Besøkstallene varierer fra dag til dag. Noen dager er godt besøkt, mens på andre dager kan det være null.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

Pårørendeorganisasjonen «Hjemmesonen» hadde fast kontorplass i våre lokaler inntil 1. juli.

SIOPS stiller lokaler til disposisjon. Vi ønsker at andre veteranorganisasjoner kan låne våre lokaler til ulike formål, og uten kostnad for dem. MILVET MC, NVIO Oslo, NROF, Team Rubicon, Momentum, og HV har brukt det til ulike formål. Dette er en riktig utvikling som skaper samarbeid mellom organisasjonene.

1.5. Frivillige

Våre frivillige nedlegger en uvurderlig innsats for SIOPS, og flere prosjekter er startet og driftet av dem. Her nevnes spesielt På hjul med veteraner, Rondane førjulstreff og Veteranseilasen som de største. Både Norsk maritimt museum på Bygdøy, og Sør-Troms museum i Harstad, nyter godt av dugnadsviljen til veteraner som bidrar med frivillig vedlikehold av hhv seilskuten Svanen og Anna Rogde.

Gjennom likepersonsarbeidet Point of Contact (POC) bidrar ca. 15-17 veteraner med konkret hjelp og støtte til andre veteraner som føler de står alene med sine utfordringer. Frivillige stiller også opp og holder foredrag og presentasjoner på vegne av SIOPS, og representerer forbundet på regionale og lokale møter. Styret i SIOPS ønsker å benytte anledningen til å takke alle frivillige i organisasjonen for flott innsats.

1.6. Medlemmer

Antall betalende medlemmer er lavt, rundt 200 +/-, og dette har vært situasjonen for SIOPS gjennom mange år. Det medfører manglende inntekter fra medlemskontingenten ift. potensialet. Og et høyere medlemstall ville i større grad underbygget våre interessepolitiske budskap. Vi ønsker et høyere medlemstall, og oppfordrer derfor alle medlemmer om å bidra til å verve nye medlemmer. Når det er sagt, henter vi vesentlig mer inntekter gjennom pengegaver fra ulike innsamlinger som foregår på Facebook, og det veier en del opp for lave medlemsinntekter. At våre medlemmer og støttespillere fortsetter å være gavmilde er vi derfor svært takknemlige for.

1.7. Organisasjonens økonomi

SIOPS har hatt et høyt aktivitetsnivå i perioden med mange mestringsaktiviteter og ulike andre aktiviteter. Finere og bedre lokaler gir ny mulighet for å skape aktivitet og fokus på veteransaken, men det medfører også økte kostnader i form av husleie. Vi må derfor skaffe en god del inntekter utover tildelingen fra FVT for hvert driftsår fremover.

Det er krevende å samle inn eksterne midler i form av gaver og donasjoner. Dette er noe vi jobber med.

I forbindelse med at rådgiver Bruknapp sluttet i SIOPS 15/4-20, vil administrasjonen avvente å ansette erstatter, for å se om vi kan driftes på en god måte med tre fast ansatte. Det vil bety omprioriteringer og omfordeling av arbeidsoppgaver internt, samtidig som det kan gi noen nye muligheter for å bruke skadde veteraner litt mer på kortidsengasjementer som prosjektledere mm.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

Styret er fornøyd med årsresultat for 2019 på – (minus) 20 126, som er i tråd med budsjett-forutsetningene og landsmøtets vedtak om budsjett for 2019. Det henvises konkret til sak 4 og 7 for hhv resultatregnskap 2019 og budsjett 2020 for nærmere informasjon om økonomisk status.

1.8. SIOPS som organisasjon – spørreundersøkelse

SIOPS gjennomførte en spørreundersøkelse blant medlemmene i mars 2020. Hensikten var å få tilbakemeldinger på hva medlemmene mener vi bør jobbe med, hvor fornøyd de er med oss og hvilke innspill de har til videre arbeid. Det henvises til egen rapport i saken.

1.9. Corona virus 2020

Grunnet restriksjonene i samfunnet for å begrense koronasmitten, ble det innført hjemmekontor for alle i SIOPS administrasjonen fra 13. mars til xxxx. Alle arrangementer planlagt i mars og april ble utsatt inntil videre. Det inkluderte utsettelse av Yogasamling på Nøsen 22.-26. mars, styremøtet 1. april, POC samling 23. - 24. april og landsmøtet 24. april. I tillegg er «på hjul med veteraner» utsatt fordi det ikke blir en stor markering av 8. mai på Akershus festning, og Holmenkollstafetten ble kansellert. Budsjett 2020 ble også korrigert som følge av coronaviruset.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

2.0. Interessepolitisk arbeid

Interessepolitisk arbeid har hatt høy prioritet i landsmøteperioden. Organisasjonen har særlig innrettet arbeidet for å sikre veteraner god ivaretagelse i helsetjenesten og et godt og forutsigbart økonomisk sikkerhetsnett ved skade. Gjennom aktiv deltakelse i Forsvarsdepartementets arbeidsgruppe for gjennomgang av eksisterende erstatningsordninger, møter med politikere og deltagelse i samfunnsdebatten, har vi rettet søkelyset mot utfordringene i praktiseringen av erstatningsordningene, og hvordan disse utfordringene kan løses.

To andre sentrale interessepolitiske satsningsområder for organisasjonen i landsmøteperioden har vært manglende sivil forskning på veteraner og pårørende og kompetanseheving for ansvarlige behandlere, leger og psykologer.

Organisasjonen har i løpet av landsmøteperioden hatt tett kontakt med politikere, embetsverk, direktorater, etater og relevante organisasjoner. Nedenfor følger en oversikt over all møtevirksomhet med nevnte aktører i løpet av landsmøteperioden.

08/04/19 Møte med Politiets Fellesforbund	09/09/19 Møte med Forsvarets Sanitet
09/04/19 Møte med Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress	16/09/19 Møte med kampanjen Støtt våre Soldater
25/04/19 Møte med Fremskrittspartiet	15/10/19 Høring på Stortinget om Statsbudsjettet for 2020
29/04/19 Møte med Sosialistisk Venstreparti	22/10/19 Møte med Høyre
02/05/19 Møte med Forsvarets Sanitet	24/10/19 Høring på Stortinget om Statsbudsjettet for 2020
09/05/19 Møte med Senterpartiet	12/11/19 Innlegg hos Forsvarsdepartementet om ny Langtidsplan for Forsvaret
10/05/19 Møte med Kristelig Folkeparti	02 - 03/12/19 Veteranforum
15/05/19 Møte med Sosialistisk Venstreparti	03/12/19 Møte med Høyre
23/05/19 Møte med Høyre	09/12/19 Møte med Forsvarsdepartementet
29/05/19 Møte med Kristelig Folkeparti	28/01/20 Møte med Arbeiderpartiet
05/06/19 Møte med Arbeiderpartiet	30/01/20 Møte med Høyre
18 – 19/06/19 Veteranforum	05/02/20 Møte med Venstre
28/06/19 Møte med NAV Elverum	06/02/20 Møte med Senterpartiet
01/07/19 Møte med Forsvarsministeren	04/03/20 Høring på Stortinget om representantforslag om etablering av NAV-ombud
27/08/19 Møte med Forsvarsdepartementet	06/03/20 Møte med Venstre
28/08/19 Møte med Forsvarsdepartementet	19/03/20 Møte med Forsvarsminister og Forsvarssjef

2.1 Økonomi og erstatning

Arbeidet med å synliggjøre utfordringer i saksbehandlingen av erstatningssaker hos Statens Pensjonskasse og klagenemnda har hatt høy prioritet i landsmøteperioden. Problemet med avvisning av spesialisterklæringer, og bruk av foreldelse har vært temaer SIOPS har tatt opp i samtlige møter på Stortinget. Vi har også fått formidlet dette budskapet i media, blant annet i kronikken «Veteranene blir ikke trodd» som ble publisert på NRK Ytring, og som var gjenstand for debatt på NRK Ukeslutt i etterkant.

Gjennom hele 2019 har SIOPS deltatt i den regjeringsoppnevnte arbeidsgruppen som har gjennomgått de eksisterende erstatningsordningene.

2.1.2 Evaluering av erstatningsordningene

Sommeren 2018 besluttet Forsvarsministeren at det skulle nedsettes en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å gjennomgå de eksisterende erstatningsordningene, vurdere om disse fungerer etter intensjonen, samt å komme med anbefalinger om endringer i regelverket. Nedsettelsen var i tråd med uttalelsene fra en enstemmig utenriks- og forsvarskomite i Innst. 7 S (2017/2018), jf. Prop. 1 S (2017/2018). I Innstillingen heter det at komiteen støtter Veteranforbundet SIOPS' innspill om behovet for en ny vurdering av erstatningsordningene for veteraner, og etterlysning av en utredning for å se på erstatningsordningene. Arbeidsgruppen har jobbet med rapporten hele 2019, og rapporten ble avlevert til Forsvarsministeren den 17.01.20

SIOPS har vært representert i arbeidsgruppen med advokat Pan Farmakis. Farmakis er en av Norges mest erfarne advokater på erstatningssaker for veteraner. Farmakis har gjort en fremragende jobb som har ført til at SIOPS har fått gjennomslag for en rekke av sine synspunkter. SIOPS ønsker å takke for den gode jobben han har gjort.

Overordnet mener SIOPS at rapporten inneholder mange gode forslag som vil styrke veteranenes rettigheter, men det er viktig å understreke at regjeringen ikke er forpliktet til å gjennomføre anbefalingene. SIOPS arbeider p.t. med politisk påvirkningsarbeid for å sørge for at anbefalingene blir omgjort til lov- og forskriftsendringer. Dette arbeidet beskrives i neste underkapittel. Nedenfor gir vi en redegjørelse for de viktigste forslag til arbeidsgruppen, og SIOPS' reaksjon på disse.

Forslag fra arbeidsgruppen	SIOPS' reaksjon
Innføring av saksbehandlingsregler som medfører at spesialisterklæringer som vurderes satt til side, skal sendes tilbake spesialisten for en tilleggsuttalelse. Dersom saksbehandler fortsatt vil sette erklæringen til side, skal det oppnevnes en ny spesialist.	SIOPS er meget fornøyd med denne anbefalingen fra arbeidsgruppen, og mener at innføringen av en slik regel vil føre til en adskillig bedre og mer forutsigbar saksbehandling. Dette er helt i tråd med SIOPS' syn, og vi har i lengre tid tatt til orde for at det innføres slike regler, og spilte dette tidlig inn i arbeidsgruppen.
Innføring av regler som sier at foreldelsesfristen tidligst skal begynne å løpe fra det er fattet vedtak om uføretrygd og innvilget yrkesskade. Flertallet i arbeidsgruppen mener disse reglene kun skal gjelde for veteraner som faller inn under Forsvarsloven § 55 (tjeneste fra 01.01.2010 og fremover). Mindretallet bestående av SIOPS, Parat og NVIO mener reglene må gjelde for alle veteraner.	Det er svært uheldig at flertallet i arbeidsgruppen foreslår et regelverk som kun skal gjelde for veteraner som har blitt skadet etter 2010. Vi mener at forslaget fra flertallet i arbeidsgruppen er dypt urettferdig og vil medføre en forskjellsbehandling av veteraner. SIOPS kommer i tiden framover til å arbeide for at det skal være like foreldelsesregler for alle veteraner.
Sekretariatfunksjonen i klagenemnda løftes ut av Forsvarsdepartementet og overlates til Statens sivilrettsforvaltning. Klagenemnda vil være en nemnd for alle veteraner uavhengig av hvilken ordning de faller inn under.	Forslaget om å flytte sekretariatsfunksjonen er bedre enn dagens løsning, og det viser en viktig anerkjennelse av sivilsamfunnets ansvar for oppfølging av skadde veteraner.
Flertall i arbeidsgruppen foreslår å innskrenke dagens ordning slik at det kun skal utbetales offentlig salærsats til advokatene, og ikke ordinær timesats slik praksis er nå. Mindretallet bestående av SIOPS, NVIO og Parat mener at dagens ordning må videreføres.	Veteransakene er komplekse og tidkrevende saker som krever særskilt kompetanse på området. Det er i dag et fåtall advokater med erfaring og kompetanse på veteransaker, og SIOPS er bekymret for at disse advokatene vil unngå å påta seg veteransaker dersom timesatsen senkes til offentlig salærsats. Taperen kan da bli skadde veteraner.
Et flertall av arbeidsgruppens medlemmer bestående av alle unntatt SIOPS mener de ulike erstatningsordningene bør ha et samlet navn, og de landet på at betegnelsen bør være «Intopserstatning».	Prinsipalt mener SIOPS at navnet på erstatningsordningene bør være «krigsskadeerstatning». Subsidiært mener SIOPS at begrepet «Intopserstatning» kan benyttes.

2.1.3 Oppfølging av rapporten til arbeidsgruppen som har evaluert erstatningsordningene

Som nevnt overfor er det viktig å understreke at tiltakene som foreslås i rapporten kun er anbefalinger. De er ikke forpliktende, og det er opp til regjeringen om de vil følge opp forslagene til arbeidsgruppen. Det er med andre ord fortsatt en vei å gå før tiltakene som foreslås blir en realitet. SIOPS har siden rapporten ble offentliggjort drevet aktivt påvirkningsarbeid for å sørge for at de gode og viktige forslagene fra arbeidsgruppen blir realisert i praksis.

SIOPS opplevde i etterkant av offentliggjøringen av rapporten at Forsvarsdepartementet var vage og tilbakeholdne med hvordan de ville følge opp forslagene til arbeidsgruppen. Det ble derfor sendt et formelt brev til Forsvarsdepartementet den 05.02.20 der vi ba om en redegjørelse for hvordan departementet ville følge opp forslagene til arbeidsgruppen, inkludert en fremdriftsplan for arbeidet. I tillegg ba vi om en tilbakemelding om SIOPS ville bli inkludert i arbeidet. I svarbrevet fra Forsvarsdepartementet datert 12.02.20 skriver departementet:

«Det er viktig for oss at rapporten følges opp på en best mulig måte. Rapporten fremmer en rekke anbefalinger. En del av anbefalingene har det vært stor enighet om blant medlemmene. På andre punkter har arbeidsgruppen vært delt i sitt syn. Det vil derfor dels være behov for å vurdere ulike forslag nærmere».

I tillegg til arbeid opp mot Forsvarsdepartementet har SIOPS hatt en rekke møter med sentrale stortingspolitikere for å få drøhjelp og støtte. Blant annet har leder av Stortingets utenriks- og forsvarskomite, Anniken Huitfeldt, stilt spørsmål til forsvarsministeren om hvordan han vil ta stilling til anbefalingene i rapporten. I likhet med svaret på vårt brev refereres det til den kommende stortingsmeldingen i svaret til Huitfeldt.

2.1.4 Krigsskadepensjon

En modernisert form for krigsskadepensjon har vært på den politiske agendaen i en årrekke. I den politiske plattformen for den første Solberg-regjeringen, den såkalte Sundvolden-plattformen, kom det fram at en modernisert form for krigsskadepensjon skulle utredes. Regjeringen satt i 2014 ned en arbeidsgruppe bestående av representanter for Forsvarsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet som skulle utarbeide en mulig modell for krigsskadepensjon. I 2018 konkluderte regjeringen med at erstatningsordningene for skadet personell som har tjenestegjort i internasjonale operasjoner er meget gode, og at det derfor ikke er behov for nye ytelser. Dette meddelte Forsvarsministeren Stortinget i februar 2018, og det samme budskapet ble gjentatt i brev til veteranorganisasjonene datert 02.07.18. Fra regjeringens side er dette arbeidet lagt på is, og de vil ikke gå videre med egen utredning for en ny ytelse i form av krigsskadeerstatning.

I forbindelse med gjennomgangen av eksisterende erstatningsordninger spilte SIOPS tidlig inn at gjennomgangen også måtte inneholde en drøfting av krigsskadepensjon. Dette ble avvist med at en utredning av en eventuell ny ytelse ikke var innenfor mandatet til arbeidsgruppen.

Beklageligvis tilsier det politiske klimaet at det på nåværende tidspunkt ikke er realistisk å få innført en modernisert form for krigsskadepensjon. SIOPS har arbeidet i flere år for å få på plass en modernisert krigsskadepensjon, men ser dessverre at det ikke er noen politisk vilje til å innføre dette.

Vi er helt avhengig av drahjelp og støtte i dette arbeidet, og når den er fraværende blir også vi nødt til å legge dette arbeidet på is.

2.2. NAV

2.2.1. Videreføring av veterankontakten i Oslo og Viken

Den 01.07.18 ble stillingen som veterankontakt Oslo og Akershus (nå Oslo og Viken) avviklet. I etterkant av avviklingen av stillingen arbeidet SIOPS politisk for å få reetablert denne stillingen. Da revidert nasjonalbudsjett ble lagt fram i mai 2019 kom det fram at regjeringen besluttet å forlenge prosjektstillingen som veterankontakt i Oslo og Viken med to år. Ny veterankontakt for Oslo og Viken startet i sin stilling i begynnelsen av februar 2020

2.2.1 SIOPS støtter etableringen av NAV-ombud

Den 3. mars 2020 var SIOPS på høring i Stortingets arbeids- og sosialkomité i forbindelse med representantforslag fra Fremskrittspartiet om etablering av NAV-ombud. SIOPS er positive til forslaget, men det var tydelig under høringen at et eventuelt NAV-ombud må ha en myndighetsfunksjon. Bakgrunnen for forslaget er at man over år har mottatt henvendelser fra brukere av NAV som har utfordringer med å navigere i NAV-systemet, og som ikke får oppfylt sine rettigheter.

Et NAV-ombud bør etter SIOPS' mening være et kontaktpunkt som det er lav terskel å henvende seg til. Et kontaktpunkt frikoblet fra saksbehandler er avgjørende for å skape tillit til tjenestene. Vi håper at Stortinget vedtar forslaget, og at et NAV-ombud vil føre til et system som fremstår som troverdig for de som bruker det.

2.3 Ny Stortingsmelding om INTOPS veteraner:

En ny veteranmelding har vært en av SIOPS' høyest prioriterte interessepolitiske saker i perioden, og vi er svært fornøyd med at dette nå blir en realitet.

I april 2019 tok SIOPS initiativ til å samle veteranorganisasjonene, og det ble enighet om et felles opprop om viktigheten av at veteranpolitikken fortsatt er forankret på regjeringnivå også etter planperioden som utgikk 31.12.19. Derfor sendte NVIO, NROF, SIOPS, Hjemmesonen, Veteranalliansen og VmV et felles brev til regjeringen. Våren 2019 hadde SIOPS møter med samtlige partier på Stortinget og behovet for en ny veteranmelding var vårt viktigste budskap. 1. juli 2019 fikk vi bekreftet at dette arbeidet ble igangsatt.

SIOPS har hatt flere møter med saksbehandlerne i Forsvarsdepartementet, og gitt både muntlige og skriftlige innspill til stortingsmeldingen. Vi har også jobbet godt opp mot arbeidsgruppen som har hatt ansvar for stortingsmeldingen. I tillegg har vi deltatt i den eksterne evalueringen av både oppfølgingsplanen for 2017-2019 og evalueringen av erstatningsordningene. Vi har vært tydelige på hva SIOPS mener er de viktigste områdene hvor det fortsatt gjenstår mye arbeid:

Fysisk/psykisk helse	Forebygging av skade	Økonomiske rettigheter	Arbeidsliv og innføring av ny spesialistordning i Forsvaret
Tiltak og nettverk for pårørende	Oppfølgingsansvar lokalt/nasjonalt	Forskning/undersøkelser	

Ettersom dette er en regjeringsprosess, har det vært svært vanskelig for oss å få noe dialog eller informasjon om utviklingen av den nye Stortingsmeldingen etter jul 2019.

2.4 Ny langtidsplan for Forsvaret

SIOPS mener at den nye langtidsplanen til Forsvaret må omhandle veteraner på en bredere måte enn den gjeldende langtidsplan for Forsvaret (LTP), Prop. 151 S (2015-16), som kun omtaler veteraner på én side. SIOPS sendte derfor inn et fylldig skriftlig innspill til ny LTP, med mange fokusområder. Nedenfor de viktigste punktene.

Medisinsk oppfølging – kapasitet ved Forsvarets sanitet	Behov for flere helsekartlegginger	Større åpenhet knyttet til psykisk helse i Forsvaret	Viktigheten av familiekoordinatorer og pårørendenettverk	Helhetlig forskning i en militær – sivil ramme
Samarbeid mellom FSAN og nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress	INTOPS belastning for fremtidige spesialister	Overgangen fra militær til sivil karriere etter endt militær T-35 karriere	Forsvarets oppfølgingsansvar	Betydningen av Forsvarets veteransenter

Regjeringens forslag til ny langtidsplan for Forsvaret ble offentliggjort rett før påske. Selve forslaget skal behandles av Stortinget før sommerferien.

2.5 Innspill til partiprogrammer

SIOPS har sendt inn innspill til samtlige politiske partier på Stortinget ifm deres arbeid med nye partiprogram for neste valgperiode. Vi mener det er en viktig arena for å sette fokus på vår politikk. Vi valgte ut noen viktige og overordnede saker å fokusere på:

Det må etableres et forskningsprogram som inkluderer sivile forskningsmiljøer som forsker på skadde veteraner, deres familier og pårørende. Dette må ha tilstrekkelig finansiering.	Det må sikres at foreldelse ikke benyttes som begrunnelse for avslag på erstatning.
Spesialisterklæringene må vektlegges, og kan ikke tilsidesettes. Dersom spesialisterklæringer som konkluderer med årsakssammenheng mellom tjeneste og skaden tilsidesettes, må det innhentes en ny og uavhengig vurdering.	Det eksisterer ikke p.t. egne erstatningsordninger for fysiske senskader. Psykiske og fysiske senskader må sidestilles når det gjelder rett til erstatning.

3.0. Arbeid for veteraner

3.1. Rådgivning/SIOPS' Info- og Ressurssenter

SIOPS' Info- og Ressurssenter har siden etableringen i 2015 vært et godt kjent møtested for veteraner og andre som er interessert i veteransaken. I tillegg til at det arrangeres en rekke ulike arrangementer og foredrag har vi gjennom etablering av SIOPS' Info- og Ressurssenter lyktes i å skape et lett tilgjengelig tilbud for veteraner. Veteraner som administrasjonen er i kontakt med, oppfordres alltid til å komme innom Kongens gate 9.

3.2. Likepersonsnettverket – Point of Contact (POC):

SIOPS likepersonsnettverk går under navnet Point of contact (POC), og er et landsdekkende nettverk. POCene gir støtte og omsorg til andre veteraner og hjelper med å finne frem i forhold til helsetjeneste, NAV etc. Enkelte er også representanter i lokale og regionale utvalg, grupper og i arbeid med kommunale veteranplaner. Flere av POCene deltar i samarbeidsutvalg om veteranivaretagelse i RVTSene. I løpet av landsmøteperioden ble det gjennomført tre samlinger på totalt fem dager i 2019, og en samling i 2020. Fokus for samlingene var erfaringsutveksling, kompetanseheving på selvmordsforebygging, rettigheter og samtaleteknikk.

POC-ordningen ble også nominert til Veteranprisen, og SIOPS er meget stolte av at de var blant de fire finalistene. Mange av POC'ene var tilstede på veterankonferansen, og spenningen var stor til siste slutt.

3.3. Økonomisk overblikk:

«Økonomisk Overblikk» ble lansert i 2017. Dette har utviklet seg til et permanent og gratis lavterskels- rådgivningstilbud. Det er veteran og nestleder i styret Morten Berg, som hver onsdag er tilstede for å gi praktisk rettet, uavhengig økonomisk rådgivning.

Med prosjektet Økonomisk Overblikk er det viktig å styrke veteranen i egen økonomistyring. Den enkelte må derfor i størst mulig grad engasjere seg selv i rådgivningen, og dette omfatter;

- Å lage en økonomisk handlingsplan
- Å gi noen råd og verktøy som kan styrke veteranens økonomistyring over tid

Tilbudet har vært gitt til veteraner ved ulike besøk hos VmV, NVIO Oslo og NVIO Moss. Morten har også håndtert saker i samarbeid med NAV Elverum, han har besøkt ulike veteranhus, organisasjoner og enkeltpersoner for å spre informasjon om tilbudet og for å hjelpe veteraner lokalt, ofte i samarbeidet med Kameratstøtte NVIO. Berg har i 2019 bistått 20 ulike veteraner med økonomisk rådgiving.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

3.4. Juridisk arbeid

SIOPS har gjennom flere år samarbeidet med en rekke ulike advokater med spesialisering innen erstatningsrett. Vårt «advokatnettverk» består av mellom 5 – 10 advokater med lang erfaring med erstatningssaker for veteraner. Administrasjonen i SIOPS har tett dialog med flere advokater og henviser, når det er behov for det, veteraner til advokater som har særlig kompetanse og erfaring med veteransaker. I tillegg har vi løpende kontakt når det gjelder innspill og uttalelser som omhandler erstatningsrettslige forhold. I perioden har arbeidet med arbeidsgruppen som har gjennomgått erstatningsordningene tatt mye tid og ressurser, og uten advokat Pan Farmakis som SIOPS' representant i arbeidsgruppen hadde vi ikke fått gjennomslag for så mange av våre forslag.

En stor andel av henvendelsene som SIOPS mottar er fra veteraner som trenger veiledning og råd i forhold til å søke erstatning/kompensasjon. SIOPS anbefaler alltid veteraner å benytte seg av advokat når de anlegger sak mot staten, og vi anbefaler alltid at de benytter seg av en advokatene i «advokatnettverket».

Den 25.09.19 arrangerte SIOPS juridisk workshop om innstramminger i erstatningsordningene. Workshopen ble ledet av advokat, og leder av Advokatforeningen Oslo, Else-Marie Merckoll. Målgruppen for workshopen var jurister og det deltok en rekke advokater som representerer veteraner, saksbehandlere i Statens Pensjonskasse og representant for Forsvarsdepartementet. I tillegg til innledelede innlegg fra Merckoll holdt juridisk direktør i Statens Pensjonskasse, Rune Kristoffersen, og advokatene Pan Farmakis, John Tuflått og Jon Olav Holvik innlegg om ulike temaer knyttet til saksbehandlingen i Statens Pensjonskasse og klagenemnda.

3.5. Mestringsaktiviteter

3.5.1. Veteranseilas 2019 – sammen for skadde veteraner

Seilassen, den fjerde i rekken, ble gjennomført i tiden 21. juli til 10. august, med start i Trondheim og

avslutning i Harstad, og deltagerbytte i Bodø. Skonnerten Anna Rogde, mannskap og skipper inkludert, innfridde de høye forventningene til fulle. Et meget godt samarbeid med Sør-Troms Museum og skipper Eilif Gabrielsen, gjorde sitt til at prosjektleder Jan-Edgar Nilsen betegner denne seilassen som den mest vellykte av alle våre seilaser. Godt vær, stor frihet i seilingsplan, gode lokalkunnskaper og en mengde gode støttespillere

underveis, gjorde dette til en minneverdig seilas. 22 veteraner deltok (6 kvinner), 5 på begge etappene, aldersspenn fra 35 til 74 år. Deltagerne var fra hele landet og med erfaring fra Libanon, Kosovo, Irak, Bosnia og Afghanistan.

I år ble det lagt litt mindre vekt på arrangementene i havn, men informasjon og varsling til ordførere, veteranforeninger og aktuelle støttespillere var en vesentlig del av forberedelsene. Vi inviterte også øvrige veteranorganisasjoner til å bidra, spesielt NVIOs lokalavdelinger i de havnene vi planla å besøke. Pressemelding og forhåndsvarsel til media ble gjennomført, som tidligere, og utlysning gjort via SIOPS hjemmesider og Facebook.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

Beste veteranseilas så langt er konklusjonen til prosjektleder. Samarbeidet med Sør-Troms museum vil derfor fortsette, og skonnerten Anna Rogde blir skuta også i 2020.

3.5.2. Juleferie 2019 Rondane:

Som i 2018 arrangerte Veteranforbundet SIOPS i samarbeid med Royal Marines Club og Rondane Høyfjellshotell «Førjulstreff 2019», 2. – 6. desember i Rondane. Dette ble en fantastisk uke for britiske og norske veteranfamilier, og for mange også et viktig avbrekk fra hverdagen. For deltakerne fra Norge og Storbritannia ga Rondane-oppholdet i år, som i fjor, nye vennskap og var en påminnelse om samhold mellom veteraner og veteranfamilier i Norge og UK.

Rondane Høyfjellshotell stilte opp med kost og losji for nærmere 90 deltakere. Styret vil rette en stor takk til Rondane Høyfjellshotell, Royal Marines Club og til Forsvarets veteranjeneste som støttet prosjektet også i 2019. Vel hjemme etter oppholdet skrev en av de britiske mødrene som var med: *«Med mannen min tilbake på jobb i kveld og barna i seng, kan jeg endelig forsøke å samle meg for å sette*

ord på det vi opplevde i Norge. Vi hadde bokstavelig talt «the time of our lives» med noen fantastiske folk som vi nå er så heldige at vi kan kalle venner, både norske og britiske».

3.5.3. På hjul med veteraner

For 8. år på rad arrangerte SIOPS i 2019 på hjul med veteraner (PHMV). Det er et turritt vi arrangerer årlig i samarbeid med FVS Bæreia, NROF, NVIO, VmV, Norges Lotteforbund og kampanjen Støtt våre soldater.

På hjul med veteraner synliggjør veteransaken på frigjørings- og veterandagen langs veiene og i de tettstedene vi sykler gjennom, inn i hovedstaden og til hovedarrangementet på Akershus Festning. Veteranorganisasjonene står derfor sammen om dette viktige arrangementet.

Arrangementet, som også Forsvarets veteranjeneste gir høy prioritet, er viktig også fordi det er en felles arena og et samarbeidsprosjekt for veteranorganisasjonene.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

2019 års turridd var godt planlagt og 'timet' etter en forsinkelse i rittet året før, som førte til at PHMV ble tatt imot utenfor hovedarrangementet. Blant mange veteraner, og i arrangør-organisasjonene var derfor skuffelsen stor da vi ikke ble tatt imot på Festningsplassen, under selve hovedarrangementet. Det er derfor gjort betydelige anstrengelser fra SIOPS' side for at dette ikke skjer igjen. For årets utgave av PHMV er det gitt forsikringer fra ansvarlige i FD om at det planlegges at PHMV ankommer inne på festningsplassen under arrangementet, som i

år også er 75-årsjubileum for frigjøringen.

3.5.4. Lokalt initierte prosjekter:

Alle medlemmer i SIOPS kan søke om inntil kr 5000,- i støtte til lokale aktiviteter. I 2019/2020 har det blitt bevilget støtte til flere lokale veteranaktiviteter. Vi har fra 2020 oppjustert rammen til at man kan søke om støtte til lokale arrangementer for inntil 10 000kr, og vi har laget noen korte skriftlige retningslinjer for søknad, begrunnelse og rapportering.

I 2019 fikk to lokale arrangementer i hhv Kristiansand og Tromsø støtte til 8. mai veteranarrangement. Sistnevnte med ulike former for gaveartikler, og det ble gjennomført en lokalt profilert treningsøkt med innsamling av penger til SIOPS. Det var vi svært takknemlige for. Høst/vinter 2019 var det et turlederkurs i Steigen, fotokurs i Lofoten i regi av «Lofoten house of Veterans», og et POC initiert tiltak.

Vinter 2020 har vi støttet terapibading i Gurvika (Nevlunghavn) på Sørlandet med en badedag i uken i perioden januar – mars, og på tilsvarende måte yoga for skadde veteraner i Oslo i samme tidsperiode. Dette er aktiviteter som gir veteraner et positivt innslag i hverdagen gjennom sosial samling med andre veteraner og litt terapi for kroppen.

3.5.5. Fluefiskekurs for veteraner – Tisleia på Golsfjellet

Sommeren 2019 gjennomførte SIOPS for første gang fluefiskekurs for veteraner. Et kurs 17. – 21. juli og et 7. – 11. august. Det var til sammen 17 deltakere og tre instruktører med på kursene. Blant deltakerne på fluefiskekurset i Tisleia var det flere medlemmer av NROF og NVIO. Innlosjering og forpleining hadde vi på Vesle Skaugum, som er luftforsvarets feriested på Golsfjellet.

Idéen til prosjektet kom fra UNIFIL-veteran og pasjonert fluefisker, Morten Blom. Inspirasjon til prosjektet har vi også hentet fra USA og Storbritannia der fluefiske har vært tatt i bruk som mestringsarena for skadde veteraner, til retreat og terapi. En av deltakerne responderte slik i deltakerevalueringen. «Du glemmer den bagasjen du har med deg – det er bare deg, fluestanga og ørreten der ute!»

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

Før vi startet prosjektet hadde vi kontakt med «Healing Waters» i USA, som har tusenvis av medlemmer. Amerikanerne har hvert år en gruppe laksefiskere på besøk hos NVIO i Alta. Som instruktører på kurset hadde vi foruten de erfarne fiskeguidene Morten Blom og Ronny C. Schmidt, fått med oss Staffan Lindstrøm, som er en av Norges fremste instruktører og fiskeguider. Utenom kasteteknikk og fluebinding involverte Staffan seg sterkt i den mellommenneskelige og sosiale delen av prosjektet. Geir Trøien fra NVIO Oslo var deltaker i det første kurset, og engasjerte seg som «leirsjef» på det andre kurset. Vi vil samarbeide med NVIO Oslo om nye kurs i 2020. Det er en unik arena for retreat og mestring, i kombinasjon med friluftsliv og kameratskap. Derfor viderefører vi fluefiskeprosjektet i 2020.

3.5.6. Yogakurs:

4. – 9. oktober 2019 gjennomførte SIOPS i samarbeid med Nøsen yoga- og høyfjellshotell på Golsfjellet et pilotprosjekt med yoga for veteraner. Bakgrunnen for prosjektet var at yoga gjennom mange år har blitt benyttet som et redskap for avspenning og mestring for veteraner som har utfordringer etter tjeneste i internasjonale operasjoner. Yogaklassene var spesielt innrettet for denne målgruppen. Noe av hensikten med prosjektet er at veteranene som deltar skal bli kjent med yoga-teknikker, og lærer å benytte det som et verktøy i hverdagen, for avspenning, trening og gode pusteteknikker.

Det var 9 deltakere på samlingen. Instruktøren var Alexander Medin, som driver Nøsen yoga- og fjellhotell. Alexander er en av de høyest sertifiserte yogainstruktører i Norge. På Nøsen tilbys ulike typer yoga, og tilbakemeldingene var så gode at vi vil prioritere å videreføre prosjektet i 2020.

3.5.8. SIOPS utstyrshenger:

I 2019 anskaffet SIOPS en bilutstyrshenger for bruk til ulike turaktiviteter i regi av SIOPS, eller enkeltmedlemmer ved utlån. Vi fikk 100 000kr i støtte fra veteran tjenesten til å kjøpe hengeren og innkjøp av relevant utstyr, samt 40 000kr fra NAMMO. Henger er i full drift, og det meste av utstyret er innkjøpt. Det mangler fortsatt noe, men det håper vi å kunne kjøpe inn i 2020.

Det ble gjennomført turlederkurs i Steigen for åtte veteraner over fem dager i regi av prosjektleder Jan-Edgar Nilsen høst 2019. Polfarer og eventyrer Randi Skaug holdt motivasjons- og mestringsforedrag til stor inspirasjon for deltakerne. Jan-Edgar har ordnet gratis lagring av hengeren på Rondane høyfjellshotell hvor den står i vinterhalvåret. I sommerhalvåret lagres den i Steigen.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

Hengeren ble brukt av frivillige veteraner ifm fotokurs i Lofoten vinter 2019. Den ble også brukt ifm Rondane førjulstreff. Hengeren var i full drift under Femundsløpet vinter 2020.

I 2020 planlegges det med fire – fem større turaktiviteter hvor hengeren planlegges brukt. Det er en liten egenandel for reparering av utstyr, forsikring etc pr døgn ved bruk. Utlån styres av skadd veteran på frivillig basis. Det planlegges også to turlederkurs i 2020, hhv i Steigen og på Rondane.

Hovedhensikten med utstyrshengeren er å stimulere skadde veteraner til økt friluftaktivitet i skog, mark og i fjellet sammen med andre, gjennom utlån av henger hvor alt utstyr for friluftsliv under krevende forhold er tilgjengelig.

3.6. SIOPS' Info- og Ressurssenter – arrangementer og møteplass

Vi vektlegger den betydning som vårt lokale i Oslo har for veteraner som bare ønsker å droppe innom for en prat og en kaffekopp. Flere søker faglige råd og veiledning ifm sin egen skadesak, mens andre bare trenger et lite «fristed» og en rolig stund. Mange melder tilbake viktigheten av at de bare kan komme innom for en kaffe før behandling ved FSAN, eller at de bare vil prate og treffe likesinnede. Den menneskelige betydning er stor, og det er viktig at den enkelte blir sett.

Vi holdt åpent hus på markeringen av frigjørings- og veterandagen 8. mai og ved ankomst av syklistene fra «på hjul med veteraner», og under Hedersløpet i september.

Alle POC samlingene i 2019 ble gjennomført i Kongens gate 9, med foredragsholdere fra Kirkens SOS, jurist eller psykolog. Landsmøtene er også gjennomført her. Høsten 2019 gjennomførte vi juridisk workshop i KG9 med ekstern deltakelse fra mange jurister, SPK og Forsvaret.

Sommertreff og juleavslutning ble avviklet på en god måte med et femtitalls deltakere. Begge arrangementer var koblet sammen med en POC samling. På sommertreffet var det Roger Bjørøy-Karlsen som sang og spilte, og på juletreffet var det veteraninspektøren som talte.

Vi har gjennomført følgende temasamlinger:

- «Skutt i Afghanistan»; kveldsforedrag med Ronny Kristoffersen
- Da mannen min tok sitt liv; kveldsforedrag fra etterlatt etter veteran som tok selvmord
- Bokforedrag m/lunsj; ny bok om Vidkun Quisling
- Bokbad; ny roman om Libanon veteran på kveldstid

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

Vi hadde samarbeid med Veteran møter Veteran 28. desember. Da var nesten 200 personer fra veteranfamilier innom SIOPS for pizza og brus, før alle skulle på teater forestilling i regi av VmV. Dette var svært vellykket og et hyggelig arrangement.

Minnesamvær etter begravelsen til Teddy Kjendlie ble også avholdt i våre lokaler etter ønske fra Teddy selv og familien. I overkant av 80 personer hadde en fin og verdig samling.

Vi ønsker mer veterandrevet aktivitet i lokalet, og har gitt Jan-Edgar Nilsen i oppdrag å fremme forslag til økt bruk av lokalene fra veteranenes side.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

4.0. Veteranenes omdømme

4.1 Tilstedeværelse i media og deltakelse i samfunnsdebatten

Veteranene blir ikke trodd

Det er ikke ufarlig å være soldat i krig. Derfor må hjelpen være der når den trengs.

Mange veteraner fra internasjonale operasjoner har vært utsatt for ekstreme belastninger. Nå får stadig flere høre at de er for sent ute med å søke erstatning for skader. Det er uventet, skriver krigsskadebatterne. Bildet viser norske soldater i krigens fjerde årstid i Afghanistan 2002.

FOTO: FORSVARET / NTB SCANPI

Eystein Wernberg
Generalsekretær, Veteranforbundet
SIOPS, SIOPS Internasjonalt
kontakt@siops.no

Olav Brønneg
Nagler, SIOPS

Publisert 19.04.2020

I løpet av landsmøteperioden har det vært 36 medieoppslag med SIOPS. Dette er en oppgang på 14 medieoppslag fra forrige landsmøteperiode. Mediebildet har i stor grad vært preget av artikler om ulike problemstillinger knyttet til erstatningsordningene og Veteranseilasen, men det har også vært artikler om psykisk helse og ny stortingsmelding. Nedenfor følger en oversikt over oppslagene.

04/04/19 Forsvarets Forum: Artikkel om veteranorganisasjonens opprop om regjeringsforankret veteranpolitikk	05/08/19 MEMU (Magasin for NAV-ansatte): Artikkel om NAV Elverum
04/04/19 Sunnmøringen: Artikkel om veteranorganisasjonens opprop om regjeringsforankret veteranpolitikk	05/08/19 Forsvarets Forum: Veteranseilas
04/04/19 Dagsavisen: Artikkel om veteranorganisasjonens opprop om regjeringsforankret veteranpolitikk	09/08/19 Bladet Vesterålen: Veteranseilas
12/04/19 Forsvarets Forum: Artikkel om veteranorganisasjonens opprop om regjeringsforankret veteranpolitikk	12/08/19 Harstad Tidende: Veteranseilas
26/04/19 Norsk Ukeblad: Artikkel om veteraner og selvmord	12/08/19 Forsvarets Forum: Veteranseilas
08/05/19 ITromsø: Artikkel om veteran Trym Olsen som samlet inn penger til SIOPS ifm. frigjørings- og veterandagen.	19/08/19 NRK Ytring: Kronikk om innstramminger i saksbehandlingen av erstatningssaker
09/05/19 Forsvarets Forum: Artikkel om veteranhus i Oslo	24/08/19 NRK Ukeslutt: Innslag om veteraner som får avslag på søknad om erstatning
14/05/18 Bergens Tidende: Artikkel om revidert nasjonalbudsjett	09/10/19 Nettavisen: Artikkel om Thomas Seltzer ifm. Mental Helses åpenhetspris
24/05/19 VG: Artikkel om bruk av foreldelse i erstatningssaker	11/10/19 Forsvarets Forum: Artikkel om Thomas Seltzer ifm. Mental Helses åpenhetspris
04/06/19 ABC Nyheter: Artikkel om NAMMOs pengestøtte til SIOPS	19/10/19 Aftenposten: Intervju med Thomas Seltzer
04/06/19 Forsvarets Forum: Artikkel om NAMMOs pengestøtte til SIOPS	27/10/19 Harstad Tidende: Artikkel om deltakerne på Veteranseilasen som samler inn penger til hjertestarter til Anna Rogde
11/06/19 VG: Artikkel om forslag fra Rødt om praktisering av foreldelse	21/12/19 Forsvarets Forum: Artikkel om førjulstreff på Rondane
24/06/19 Pro Patria: Artikkel om opprop fra veteranorganisasjonen om behov for fortsatt regjeringsforankret veteranoppfølging og innstramminger i erstatningsordningene	13/01/20 Forsvarets Forum: Artikkel om SIOPS' nye informasjonsfilm «Livet etter krigen»
22/07/19 NRK Midtøst: Veteranseilas	17/01/20 Fjordabladet: Artikkel om rapporten til arbeidsgruppen som har gjennomgått erstatningsordningene

24/07/19 Hitra-Frøya: Veteranseilas	17/01/20 Sunnmøringen: Artikkel om rapporten til arbeidsgruppen som har gjennomgått erstatningsordningene
02/08/19 Lofotposten: Veteranseilas	18/01/20 Bodøposten: Artikkel om rapporten til arbeidsgruppen som har gjennomgått erstatningsordningene
03/08/19 Avisen Lofoten: Veteranseilas	20/01/20 Forsvarets Forum: Artikkel om rapporten til arbeidsgruppen som har gjennomgått erstatningsordningene
16/09/19 Forsvarets Forum: Artikkel om SIOPS' innspill til stortingsmelding om veteraner	22/01/20 Juristen: Artikkel om rapporten til arbeidsgruppen som har gjennomgått erstatningsordningene

4.2. Nettsider og nyhetsbrev:

I løpet av landsmøteperioden har det blitt publisert 62 artikler på hjemmesiden www.siops.no. Dette er en økning på 26 artikler siden forrige landsmøteperiode. I løpet av landsmøteperioden har vi utvidet hjemmesiden med en ny seksjon med tittel «SIOPS mener». Under «SIOPS mener» kan alle følge med på hva politikken vår er på flere punkter. «SIOPS mener» skal være oppdatert på de sakene vi arbeider med for å påvirke Stortinget, departementer og andre beslutningstakere.

SIOPS sender månedlig ut nyhetsbrev til om lag 1000 mottakere. Mottakerne av nyhetsbrevet inkluderer veteraner, pårørende, politikere, journalister og ansatte i forvaltning og helsevesen.

4.3 Sosiale medier

SIOPS er aktive på fire ulike plattformer på sosiale medier: **Facebook, Twitter, Youtube og Instagram.** Vi har opplevd vekst i antall følgere på alle plattformer. SIOPS har 3 547 følgere på Facebook. Facebook er den digitale flaten der organisasjonen helt klart når flest og bredest og det er en prioritet oppgave for organisasjonen å publisere innlegg hyppig. Det publiseres i snitt 4 – 5 innlegg i uken på Facebook. Videre har SIOPS 897 følgere på Instagram og 587 følgere på Twitter. På Youtube har det blitt publisert 8 videoer i løpet av landsmøteperioden, inkludert kortfilmen «Livet etter krigen» som omtales nedenfor.

4.4 «Et liv etter krigen» - Ny informasjonsfilm med fokus på åpenhet om psykisk helse

SIOPS har fått produsert informasjonsfilmen «Et liv etter krigen» der fire veteraner fra ulike misjoner som alle lever med psykiske plager som følge av tjenesten. I filmen forteller de om livet etter tjenesten, hvor viktig det er å være åpen om plagene og viktigheten av å søke hjelp tidlig for å få et bedre liv. Med denne filmen ønsker SIOPS å bidra til å senke terskelen for å søke hjelp. Vi vet at det særlig blant

Afghanistanveteranene fortsatt er stigma og tabu knyttet til psykiske plager etter tjenesten. Filmen hadde premiere på Youtube den 17.01.20, og den ble også omtalt i Forsvarets Forum i forbindelse med lansering. Filmen har p.t. 1 700 visninger på Youtube, og det er også en 30 sekunders versjon som ment for sending under reklamefrie dager på TV i påsken, pinse og jul.

Styret ønsker å rette en stor takk til veteranene Roger, Jan Edgar, Trym og Nicholas som åpenhertig forteller sine sterke historier. Vi håper deres åpenhet kan inspirere andre veteraner til å søke hjelp tidlig.

5.0. Sivilsamfunnet

5.1. Meritterende kurs om veteraners psykiske helse for leger og psykologer

Siden 2015 har SIOPS sammen med ulike samarbeidspartnere, lege- og psykologforeningene, Forsvarets sanitet og sivile fagmiljøer utviklet og gjennomført meritterende kurs for ansvarlige behandlere i sivil helsetjeneste, leger og psykologer.

Vi har gjort dette fordi det ikke har vært mulig å få oversikt over slike kurs (med kursdeltakere) som har vært gjennomført av de offentlige aktørene som hadde dette ansvaret i henhold til Regjeringens handlings- og oppfølgingsplaner 2011 og 2014. Vi gjennomførte kurs i 2015, 2016, 2018 og nå sist i 2019. I 2015 og 2016 bevilget Extrastiftelsen (nå DAM-stiftelsen) midler til kursaktiviteten. I 2018 ble dette finansiert av Krigshospitalkassen. I 2019, i forbindelse med forhandlingene om statsbudsjettet ble det bevilget, gjennom en påplussing i Helse- og omsorgskomiteén, kr 200 000 til videre kursaktivitet i 2019. Vi gjennomførte siste meritterende kurs 21. – 22. november 2019.

Kursene har resultert i at vi har kunnet bidra til mer interesse for dette fagfeltet. Vi vurderer det slik at dette har stor betydning for ivaretagelse av veteraner i den sivile helsetjenesten. På alle kursene vi har arrangert har vi forsøkt å gi en bred presentasjon av behandling og forskning på dette området, med noen av de beste underviserne her i Norge, men også noen fra Sverige, Danmark og USA. Totalt har over hundre deltatt, og som i deltakerevalueringene har gitt meget gode tilbakemeldinger.

Kursevalueringene som er skrevet av fagfolk har også vært positive. Et annet resultat er at vi har et lite nettverk av behandlere som vi kan «henvise» veteraner til. Dette kan f.eks. være aktuelt hvis veteranene føler at de ikke blir «forstått» av behandleren, f.eks. fastlegen eller psykologen på DPS. Da er det mulig å bytte fastlege, eller bli henvist til en behandler som har et minimum av veterankompetanse, og som bedre forstår veteranens situasjon. Vi mottar også henvendelser fra behandlere som ønsker oversikt over fagmiljøer de kan henvise til, eller kolleger for drøfting av kasuistikk.

På kurset 21. – 22. november 2019 deltok 11 leger, 13 psykologer, 6 annet helsepersonell og tre observatører, bl.a. veteraner.

I Statsbudsjettet for 2020 gikk både Forsvarsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet inn for å videreføre bevilgningen på 200 000 fra 2019 til 2020, men i deres budsjettforslag går bevilgningen inn i grunnbevilgningen til RVTS: *«Bevilgningen foreslås videreført og legges inn i grunnbevilgningen, og opplæringen skal skje i samarbeid med Veteranforbundet SIOPS – skadde i internasjonale operasjoner og eventuelt andre relevante veteranorganisasjoner.»*

I Forsvarsdepartementets forslag til statsbudsjett sto det følgende om kursvirksomheten: *«Vurderingen er at denne kompetansehevingen er viktig og nødvendig, men at kursene bør gjennomføres av det sivile helsevesenet i samarbeid med Forsvaret. Øremerkingen til SIOPS er derfor ikke foreslått videreført i 2020.»* Dette er i tråd med det som har vært SIOPS' målsetting siden vi startet arbeidet med slike kurs i 2014: det bør være en offentlig aktør som har ansvaret for kursvirksomheten. Men det er et spørsmål om RVTS kan regnes som del av den sivile helsetjenesten,

slik FD forutsetter, og om ikke planlagte kurs burde vært holdt i samarbeid med sivile behandlings- og forskningsmiljøer.

At Forsvarets sanitet bidrar er viktig. Vi har siden 2014 samarbeidet nært med KPS/IMPS, men vi tror fremtidig kursvirksomhet vil ha bedre forutsetninger for å lykkes om viktige sivile behandlings- og forskningsmiljøer var involvert i arbeidet.

I HODs forslag til statsbudsjett står det også at «opplæringen skal skje i samarbeid med Veteranforbundet SIOPS.» SIOPS har vært innkalt til et møte med informasjon om det planlagte kurset i 2020. Der kom vi med innspill om at vi savner samarbeid med sivile behandlings- og forskningsmiljøer og undervisere fra slike miljøer. Likeledes ga vi tilbakemelding om at vi vil anbefale en bredere faglig tilnærming enn det man har lagt opp til. Vi imøteser utviklingen av det aktuelle kurstilbudet med stor interesse, og håper kursene vil vekke interesse hos ansvarlige behandlere i den sivile helsetjenesten. Det er også å håpe at vi kan få oversikt over hvilke behandlere som gjennomfører meritterende kurs slik at veteraner kan få tilgang til et lite nettverk av behandlere som har interesse for veteranpasienten.

5.1. Prispenger fra Mental helses åpenhetspris i 2019

Programleder og bassist i Turboneger, Thomas Seltzer, var årets vinner av Mental Helses åpenhetspris i 2019. Han fikk prisen for å ha satt fokus på mer åpenhet rundt psykisk helse, og for å sette en klar og tydelig mannsstemme på temaet i mediebildet.

Prispengene på 10.000,- valgte han å donere til Veteranforbundet SIOPS.

«SIOPS gjør en formidabel innsats for norske veteraner, både likemannsarbeid og ikke minst når det gjelder arbeidet med posttraumatisk stress syndrom (PTSD)», sa Seltzer til Mental Helse ved overrekkelsen av prisen. Vi hadde egen samling med han i Kongens gate 9 den 11. oktober 2019.

Veteranforbundet SIOPS ønsker å rette en stor takk til Seltzer som gjennom sin donasjon er med på å sette fokus på skadde veteraner. Det er en viktig anerkjennelse at en så markant og kjent person i norsk offentlighet velger å donere sine prispenger til oss.

SIOPS
VETERANFORBUNDET

SIOPS Landsmøte 2020; årsberetning 2019 - 2020

6.0. Forsvaret

Det har i landsmøte perioden vært et godt samarbeid med Forsvaret, Forsvarsdepartementet generelt og mot fagavdelingen for veteransaker i FD V spesielt. Representanter for ulike avdelinger i Forsvaret har deltatt i, og bidratt vesentlig til en rekke av SIOPS' aktiviteter. SIOPS har bidratt med foredrag og presentasjoner på en rekke avslutningssamlinger, CE-kurs og andre samlinger i regi av Forsvaret. SIOPS har deltatt på tre Veteran Forum i regi av Forsvarets Veterantjeneste (FVT), og vi deltok med mange på veterankonferansen 2019 i Kristiansand.

En utfordring vi har er at vi har liten/for liten kontakt med Forsvarets avdelinger og de stadig tjenestegjørende. Dette er ikke så lett når vi ikke har en regional organisasjon. Vi samarbeider imidlertid med VmV. Vi har også vært på koordineringsmøte med TMBN på Rena i januar 2020, og vi vil delta på de aktuelle familie- og personelldager hos de i løpet av året for å informere mer om SIOPS, og viktigheten av å søke hjelp i tide når problemer oppstår.

Vi vil nå bruke Jan-Edgar Nilsen mer mot de militære avdelinger i Nord-Norge, og spesielt i Bardufoss, Harstad/Evenes/Ramsund, Bodø, Sortland og Andøya området, for å informere på samme måte som vi gjør mot TMBN på Rena. Han vil samarbeide med yngre veteraner om dette.

Det pågår et prosjekt i regi av Forsvarsbygg for å lage nytt nasjonalt veteranmonument på Akershus Festning, på selve Festningsplassen. Dette som resultat og oppfølging av tiltak nr 1 i handlingsplanen av 2011. Monumentet skal være for å hedre de vi har mistet, og innsatsen de nålevende veteraner som har vært i internasjonal tjeneste for Norge. Veteranorganisasjonene har vært innkalt til møter med styringsgruppen i perioden jan-mars 2020, og SIOPS har der formidlet sine klare syn i saken, inkludert i møte med FMIN og FSJ 19/3-20. Nytt og flott nasjonalt veteranmonument skal etter planen stå klar til 8. mai 2021, og vi gleder oss.

Styret vil benytte anledningen til å takke Forsvarets Veterantjeneste, Forsvarets Veteransenter og Forsvarets Sanitet for godt samarbeid i landsmøteperioden.

7.0. Forskning og dokumentasjon

Et godt kompetansegrunnlag er viktig for å kunne sette inn de rette tiltakene, ha den rette kompetansen og gi den beste behandlingen. PWC påpekte i sin rapport fra 2017 og 2019 at intensjonene i punktene som omhandler forskning og kunnskapsgrunnlag i handling-, og oppfølgingsplanen ikke er blitt tilstrekkelig gjennomført. Flere kunnskapsinnsamlinger og forskningsrapporter har konkludert med at vi vet for lite om våre veteraner i en norsk kontekst, og at vi ikke utelukkende kan benytte oss av internasjonal forskning. For SIOPS har dette vært en av de viktigste politiske sakene for oss i 2019 og vi har vært i kontakt med en rekke aktører, stortingspartier og andre interessenter for å sette fokus på dette. En av hovedargumentene til SIOPS er at det er et større behov for sivil forskning. Dette er noe vi fortsatt kommer til å jobbe videre med i 2020.